

Izhaja razen nedelj in  
praznikov vsak dan  
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,  
Franciška ulica št. 6/1.,  
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-  
pisati, sicer se jih ne pri-  
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x  
55 mm po K 150. Uradni  
razglaš, poslano ter no-  
tice isti prostor K 200.  
Pri večjem naročilu  
popust.

# NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali  
z dostavljanjem na dom za  
celo leto K 240, za pol  
leta K 120, za četrt leto  
K 60, za mesec K 20.  
Za Nemčijo celo leto K 812,  
za ostalo tujino in Amerika  
K 860.

Reklamacije za list  
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani  
Franciška ulica št. 6/1.,  
Učiteljska tiskarna.

## Trdna vlada.

LDU, Beograd, 19. marca. Ker je  
z vstopom novih skupin v vladno  
večino ustvarjena potreba preosno-  
ve vlade, se je ministrski svet vce-  
raj posvetoval, na kak način bi se  
izpolnile ministrske listnice. V poli-  
tičnih krogih se govori, da bo dobil  
ministrstvo za trgovino in industri-  
jo posl. dr. Mehmed Spaho, dr. Ku-  
kovec pa bi prevzel ministrstvo za  
javna dela. Minister za kmetijstvo  
bi postal posl. Pucelj, medtem ko bi  
dr. Velizar Janković prevzel mini-  
strstvo za vero, ministrstvo za na-  
rodno zdravje pa ima dobiti dr. Ka-  
ramehmedović. Kar se tiče bosens-  
ke vlade, pristajajo muslimani na  
to, da postane predsednik poslanec  
Čurčević. Ne strinjajo se pa s tem,  
da bi postal načelnik predsedstvene  
pisarne sarajevske vlade g. Hasan  
Begović.

LDU, Zagreb, 18. marca. »Riječ«  
poroča iz Beograda: Na včerajšnji  
seji radikalnega kluba, na katero so  
prišli tudi poslanci iz Bosne, se je  
razpravljalo o sporazumu vlade z  
muslimani. Poslanci iz Bosne so od-  
skodnino v znesku četrtil milijarde  
dinarjev smatrali za preveliko. Mu-  
slimani so v vojni igrali zelo žalost-  
no vlogo in so bili avstrijski  
»schutzkorpsi«, sedaj pa jih vlada  
za to še plačuje. Referatu minist-  
skega predsednika Pašića se je po-  
srečilo, pomiriti poslance ter se je  
sporazum z muslimani končno odo-  
bril. Danes popoldne se sestane de-  
mokratski klub, da reče svojo kon-  
čno besedo o sporazumu vlade z  
muslimani. Ožji odbor kluba je pre-  
ložil svoj referat. Sporazum se bo  
odobril z nekimi klavzulami z ozi-  
rom na državne potrebe.

LDU, Beograd, 17. marca. Glavni  
odbor muslimanskega kluba je  
imel danes sejo, na kateri se je raz-  
pravljalo o položaju, ki je nastal  
vsled sporazuma z vlado. Sklenilo  
se je več ukrepov politično-praktič-  
nega značaja, ki se predlože minist-  
skemu predsedniku.

LDU, Beograd, 17. marca. Zem-  
ljoradniški klub je imel danes po-  
poldne sejo, na kateri se je sklenilo,  
da se bodo dne 10. aprila zbrali po-  
tri člani zemljoradniških organizacij  
iz vsake pokrajine. Ti delegati,  
kateri po statutih ne smejo biti po-  
slanci, bodo tvorili vrhovno upravo  
stranke. Pristojnost vrhovne uprave  
še ni določena.

LDU, Beograd, 17. marca. Zem-  
ljoradniški klub je izdal nastopni  
komunike: Voditelji Slovenske sa-  
mostojne kmetijske stranke so raz-  
glasili javnosti komunike, v katerem  
razlagajo, zakaj so izstopili iz zem-  
ljoradniškega kluba. Zemljoradniški  
klub, v katerem so sedaj poslanci  
Srbije, Bosne in Dalmacije, je pri-  
stojen, ugotoviti netočnost tega komu-  
nikeja: 1. Na načrt ustave, katere-  
ga zastopajo zemljoradniki, se je  
podpisal tudi poslanec SKS g. Pu-  
celj, ki je ostal v Beogradu kot po-  
oblaščen delegat SKS. 2. Nesloga  
med zemljoradniškimi poslanci je  
nastopila v tistem trenutku, ko je  
nastala mrzlična težnja vlade in  
vladnega časopisa, naj se zemlja-  
radniki za vsako ceno pridobijo za  
vstop v vlado. 3. Od prvega dne

dalje se poslanci SKS niso mogli  
zlagati z idejami in mišljenjem čla-  
nov zemljoradniškega kluba in niso  
imeli nobene določene ideologije.  
Poslanci SKS, čijih program teme-  
lji samo na par vprašanjih, so se  
pokazali prijenljivi vladi, da se iz-  
vedejo praktična in lukrativna vpra-  
šanja, ker so mislili, da se morejo ta  
vprašanja rešiti samo s pomočjo  
vlade. Zato so jeli delovati na to,  
da se jim omogoči vstop v osrednjo  
vlado, da bi dobili tako tudi mesto  
v pokrajinski vladi za Slovenijo.  
Pri tem so šli tako daleč, da so se  
brez vednosti kluba na svojo roko  
pogajali za vstop v vlado. Posebno  
je na to delal dr. Vošnjak. 4. Tej tež-  
nji, ki so jo pokazali poslanci SKS  
in s katero so neumorno delovali na  
to, da bi potegnili za seboj ves klub,  
se je uprli izvrševalni odsek zemlja-  
radniškega kluba potem svojega  
organa »Selo«. 5. V zemljoradni-  
ški stranki ni diktatura posameznika,  
ampak tam vladajo program in  
statuti, katerih klub ne bo prodal za  
ministrske portfelje in katerekoli iz-  
voznikaške ali uvoznikaške ope-  
racije. Vsi poizkusi, da bi se za-  
vrgli statuti in program zemljorad-  
niškega kluba, so naleteli na oster  
odpor. Organizacija zemljoradnikov  
je za to tukaj, da dela za dobrobit  
kmeta, ne pa posameznikov. 6. Slo-  
venski »kmetje« niso bili »prisilje-  
ni« od »mesnih« zemljoradnikov,  
da so zapustili zemljoradniški klub.  
Nasprotno, oni so klub zapustili sa-  
mi, ko so videli, da ne morejo pote-  
gniti za seboj celega kluba in ko so  
se preverili, da zemljoradniški klub  
ne bo zapustil stališča, ki ga je za-  
vel precej v začetku, ko se je raz-  
pravljalo o agrarni reformi in ko so  
se uverili, da zemljoradniški pokret  
kot načelni pokret ne more zadovo-  
ljiti želji po materijelnem dobitku.  
Zemljoradniški klub smatra, da je  
po izstopu poslancev SKS nastopila  
doba ozdravljenja in izčiščenja kluba.  
— Beograd, 17. marca. Podpis:  
Vojislav D. Lazić.

Z ozirom na najnovejšo vesti  
smo morali dosedanj naslov nad  
poročili o vladi v Beogradu spre-  
meniti. Vlada nič več trdno ne stoji,  
ampak postala je trdna vlada, od-  
kar se je odločila, da plača turškim  
in kristjanskim begom odškodnino  
za zemljo. Koliko bo vlada plačala,  
se še ne ve in vlada sama tega ne  
ve. Bržkone toliko, kolikor bodo  
zmogle tiskarne, kjer tiskajo krone  
(dinarje) na naš račun...

Vlada, ki opira svojo moč na  
denar in ne na moralno moč strank,  
je trdna vlada. Kaj je morala in po-  
štenje? To so stvari za starokopit-  
ne ose, denar pa za pametne ljudi.  
Pametni so v tem slučaju Turki, ki  
bodo denar dobili, vlada pa, ki ga  
bo plačala, pa ne spada v to kate-  
gorijo.

Prav zanimiva je tudi stvar s  
slovenskimi samostojnimi kmeti.  
Oni gredo v vlado. Kaj bodo dobili  
zato? Dobili bodo enega diplomatskega  
zastopnika, enega ministra,  
in pri prihodnjih volitvah utegnejo  
doživeti še kakšen čudež povrh.  
Kakor vse kaže, še nismo na kraju  
propadajoče dekadence.

Posl. dr. Dulibić in radikalec Jovan  
Radonjić izjavita, da je ta člen prekra-  
tek. Zemljoradnik Avramović in radi-  
kalec Života Miladinović sta tudi pro-  
ti temu členu, dr. Laza Marković pa ga  
 brani v zmislu predloga vlade. Posl. dr.  
Šimrak pravi, da je ta člen nejasen in  
polemizira s predgovornikom. Posl. Živo  
Jovanović (komunist) in dr. Drinko-  
vić tudi izjavita, da je ta člen nejasen.  
Posl. Ljuba Jovanović govori v prilog  
vladni stilizaciji in pojasnjuje, kaj je na-  
povedano, da je ta člen vstavljen v ustavo.  
Minister dr. Trifković brani vladno  
redakcijo, nakar se ta člen sprejme v zgo-  
raj navedeni obliki.

Posl. Demetrović čita nato člen 8, ki  
se sprejme v vladni redakciji in se glasi:  
»Država mora materijelno podpirati na-  
rodno zadržavanje. Istotako mora država  
materijelno podpirati tudi ostala narodna  
gospodarska združenja, ki ne delajo za do-  
biček, Zadržavam in gospodarskim združe-  
njem, oziroma njihovim zvezam se v okro-  
žju njihovega poslovanja priznava prednost  
pot istimi pogoji pred zasebnimi podjetji.  
Izdelat se bo poseben zakon glede zadržav,  
ki bo veljal za vsa država.«

Posl. Demetrović čita nato člen 9, ki  
se sprejme v vladni redakciji in se glasi:  
»S posebnim zakonom se bo odredilo polje-  
delsko zavarovanje.«  
Nato se z večino glasov sprejme člen  
10, kakor ga je predlagala vlada: »Zavaro-  
vanje delavcev v primeru nezgode, brez-  
poselnosti, nesposobnosti ali starosti se ure-  
di s posebnim zakonom.«

Predlog dr. Drinkovića, naj se za  
besedo »delavcev« doda še beseda »v-  
jakova«, je bil odklonjen.

Nato je bil sprejet člen 11 v vladni re-  
dakciji, ki se glasi: »Invalidi in vojne siro-  
te ter udove padlih v vojni uživajo poseb-  
no državno zaščito in pomoč. S posebnim  
zakonom se bo uredilo vprašanje vsposob-  
ljenja invalidov za delo in vojnih sirot za  
delo in življenje.« Ta člen je bil sprejet brez  
debate. Seja se je končala ob 20.

»Oderuštvo je prepovedano.«

LDU, Beograd, 18. marca. (ZNU.) 35.  
redni sešestanek ustavnega odseka je ot-  
voril predsednik dr. Ninčić ob 16. Čita se člen  
12. ustavnega načrta, ki se glasi: »Oderu-  
štvo je prepovedano. Dr. Šimrak (Jugoslo-  
venski klub) omenja, da je člen 12, preveč  
kratak. Treba je podati definicijo in dodati,  
da oderuštvo ni samo prepovedano,  
temveč tudi kaznivo.

Posl. Šimrak je imel prav: treba je  
podati definicijo, kaj je oderuštvo. Te de-  
finicije pa naš zakonik še lepo vrsto let  
ne bo videl.

Ravno tako slajno kot prvo je bilo  
tudi drugo poglavje, ki se je obravnavalo  
v ustavnem odboru. To je poglavje o

privatni svojini.

## Si ajno finančno stanje.

LDU, Beograd, 18. marca. Dopis-  
nik »Jutarnjega lista« doznava, da  
je bila včeraj popoldne v finančnem  
ministrstvu razprava o proračunu  
za leto 1921/22. Minister Kumanudi  
je izjavil, da mora država vse iz-  
datke omejiti na minimum, ako noče  
deficita, ki je itak ogromen, še nade-  
lje povečati. Noben finančni mi-  
nister ne bi mogel pristati na prora-  
čun osmih milijard. Ne smemo poza-  
biti, da je stanje naših financ obupno  
in da nas to tira, da živimo od po-  
sej pri Narodni banki. To vsekakor  
vodi do poloma državnih financ.

Naš državni proračun izkazuje  
potrebnost za 8 milijard dinarjev,  
pokritja pa 4 milijarde, to je 16 mili-  
jard kron. Če računamo, da krona

V ustavi se pravi: Svojina je zaja-  
mena. Iz svojine izhajajo tudi obveznosti.  
Njena uporaba ne sme biti na škodo drža-  
ve. Vsebinska, obseg in omejitve zasebne  
lastnine se uredi z zakonom. Ekspropria-  
cija zasebne imovine v splošnem interesu  
je dopuščena na podlagi zakona proti pra-  
vični odškodnini.

Nedeljko Divac (socialdemokrat)  
pravi, da bi moral biti dosledno socialno-  
demokratskim načelom protiven zasebni  
lastnini. Toda on hoče biti praktičen in  
pravi: Ako se privatna lastnina že danes  
ne more ukiniti, naj se vsaj najbolj omeji.  
Nato zahteva, da se besede »da se vrši  
ekspropriacija proti pravični odškodnini«  
izpremeni. Ker bi se dajala odškodnina tu-  
di velikim bogatašem, kateri so dolžni do-  
prineči gotove žrtve, smatra, da bi bilo  
krivično tudi dati odškodnino. Nato pre-  
dлага, da je ekspropriacija privatne lastnine  
dopustna v občne interese. Podrobnejše  
odredbe o tem naj predpiše zakon.

Dr. Sima Marković (komunist)  
izjavlja, da mora iti zasebna lastnina skozi  
gotov niz faz preden izgine. Zasebna last-  
nina ni nastala z dekretom, zato se tudi z  
dekretom ne da ukiniti. Nastala je z bojem  
in izginiti mora potem razrednih bojov.

Niti v sovjetski Rusiji ni bilo ukinjenje for-  
cirano, temveč so se delali kompromisi.  
Da se mali seljaki zaščitijo v večji stopnji,  
kakor je bilo doslej in da se razpad kapi-  
talistične družbe pospeši, zahteva vsaj  
omejitve zasebne imovine, in sicer na na-  
čelu delavske kontrole. Ta kontrola se ima  
vršiti v vseh velikih industrijskih in polje-  
delskih podjetjih.

Živko Jovanović (komunist) ome-  
nja, da komunisti s svojim načelom kon-  
trole ne zahtevajo v malo lastnino, temveč  
v ono veliko, ki se najbolj zlorablja na ško-  
do državnemu organizmu. V tem zmislu  
govori tudi Pavle Pavlović (komunist).

Dr. Gosar predlaga, da se ekspropria-  
cija zasebne lastnine dopušta v splošne  
interese, a podrobne odredbe naj predpiše  
poseben zakon.

Dr. Mate Drinković (Narodni klub)  
se rotivi zadnjemu stavku tega člena ter  
zahteva, naj se more razlašati tudi tedaj,  
kadar zahtevajo to družabni interesi. Na-  
vaja, da je mnogo delavstva brez stanova-  
nja in da bi bilo v tem slučaju primerno,  
da se razlašajo zemljišča, na katerih naj  
se zgradi delavcem stanovanja. Nato go-  
vori o agrarnem vprašanju v Bosni in ob-  
soja odškodnino 300 milijonov dinarjev, ka-  
teroj je vlada obljubila samo za to, da  
stvari večino. On se ne protivi odškodnini,  
zahteva pa, da se odredi z zakonom. Pri  
glasovanju je bil ta člen sprejet z večino  
glasov.

Čita se člen 14: Fideikomisi se uki-  
nejo razen za splošno koristne namere. Z  
zakonom se uredi, v katerih slučajih se  
ustanove po izpremenjenih razmerah pre-  
mene. Zarko Miladinović (radikalec) za-  
hteva, da se oddele ustanove od fideiko-  
misov, da se izognemo pomotam. Člen je  
bil sprejet z večino glasov.

faktično nič drugega ni kakor stari  
krajcar, potem imamo primanjkljaja  
le 160 milijonov in ne milijard, kar  
vsekako ni mnogo in to število se  
znatno zniža, če računamo v dinar-  
jih. Potem znaša primanjkljaj le 40  
milijonov dinarjev starega denarja.  
V dolarjih je to komaj en milijon in  
če bi računali še dalje, bi nam moral  
mogoče še kdo kaj »ven dati«.

Toda šalo na stran. Finančni mi-  
nister pravi, da je finančno stanje  
naše države obupno. Toda za to se  
vlada ne men. Ona je obljubila Tur-  
kom kar celo milijardo. Koliko bodo  
dobili drugi, se še ne ve. Vprašanje  
pa je: Kdo bo to plačal? Kako dolgo  
bo trajalo tako državno gospodar-  
stvo

## Pritisk na Nemčijo.

LDU Muehlheim ob Ruhr, 18.  
marca. Proti sedmim jutraj so fran-  
coske in belgijske čete zasedle za-  
padni del Muehlheima s speldor-  
skim kolodvorom. Poveljnik zavez-  
niških čet je izdal povelje, po kate-

rem je vse prometno osebje njemu  
podrejeno.

LDU Duisburg, 18. marca. Za-  
vezniške čete so zasedle kolodvor  
Oberhausen-West in zatvornice bli-  
zu nemškega predora.

## Lenin za konsolidacijo ruskih razmer.

LDU Dunaj, 17. marca. Ukrajins-  
ki tiskovni urad javlja: »Radio  
Vestnik« z dne 16. t. m. objavlja go-  
vor Ljeninga na desetem kongresu  
ruske komunistične stranke, ki na-  
glašuje potrebo, da se ukine doseda-  
nja komunistična uprava poljskih  
tridelkov in da se uvede namesto  
nje davek na poljske pridelke. Ob-  
enem naj se dovoli svobodna trgo-  
vina in naj se podpira zadržavanje.

Ljening je izjavil: »Razmere med  
proletariatom in kmeti so odločilne  
za usodo naše evolucije. Streme-  
ti moramo za tem, da zadovoljimo  
kmete. Za to je potrebna svoboda  
trgovine in dobava blaga. To se  
mora zgoditi takoj, ker se pričinja  
setev. Došla so nam poročila, da se  
je v Londonu podpisala pogodba,  
da bo Anglija dobavila 18 in pol mi-  
lijonov pudov premoga. Ta premog  
homo uporabili za Petrograd in za  
tekstilno industrijo. Potrebujemo  
gospodarski oddih. Ta oddih dose-  
žemo s tem, da se začasno ne dr-  
žimo suženjsko črk našega progra-  
ma. Z blagom pa, ki pride pod upra-  
vo države, se bo moč vlade ojačila.  
Zadovoljiti moramo kmeta in spre-  
jeti svobodno trgovino, da s tem  
koncesijami vzdržimo še lažje vla-  
do v rokah proletariata. Pripravi-  
diti se moramo kmetom, ki jih v  
treh letih nismo mogli preobraziti.«

LDU Moskva, 18. marca. Sprejel  
se je predlog Ljeningov, da se nado-  
mestijo revizicije žita z oddaja-  
njem. Po primerni oddaji žita na  
prebivalstvo, ki ne obdeluje zem-  
lje, bodo smeli kmetje preostanek  
prez omejitve prodajati. Oddaja ži-  
ta se bo zmanjšala, ako bo mogla  
država doseči, da se bo uvažalo  
več žita. Javno mnenje toplo po-  
zdravlja to reformo.

## Iz Rusije.

LDU, Helsingfors, 17. 800 komunistov,  
ki so prišli na Finsko, javlja, da se le  
Kronstadt udal.

LDU, Helsingfors, 18. Iz angleških vi-  
rov poročajo, da so ustaši pri svojem uni-  
ku iz Kronstadta razstrelili ladji »Petro-  
pavlovsk« in »Sevastopol«. Med begunci,  
ki so zbežali na Finsko, se nahaja tudi ge-  
neral Kozlovski.

LDU, Helsingfors, 17. Begunci, ki se  
danes iz Kronstadta dospeli v Terkij, pri-  
povedujejo, da se je proti mestu podvzel  
splošen napad. Napad je bil pripravljen po  
uničujočem artiljerijskem ognju in ognju iz  
strojnih pušk, ki se je pričel v zgodnjih  
jutranjih urah. Tri ure pozneje so naskočili  
boljševiki iz smeri Oranienbaum na ledu,  
obenem pa so navahili na mesto Kitajci iz  
smeri Systerbek. Na podlagi različnih ve-  
sti trdijo nekateri, da se je mesto Kron-  
stadt že podalo. Druga poročila pa trdijo,  
da je položaj mesta zelo kritičen. Veliko  
število beguncev je po ledu prišlo semkaj.

LDU, Moskva, 18. (Brezlično.) General  
Budjoni je v brzojavki iz Jekaterinoslava  
zagotovil vodstvu komunistične stranke,  
da so njegove čete popolnoma vdane in  
izrazil nado, da bodo uporniki v Kron-  
stadtu strogo kaznovani.

LDU, Moskva, 18. (Brezlično.) Prebe-  
zniki iz Kronstadta pripovedujejo, da se je  
bivši kapetan Witten vthotapil kot za-  
stopnik Rdečega križa. Iz Pinske pričakuje-  
jo oddelke belo - gardističnih častnikov.  
Prisotnost toliko carističnih častnikov je  
ohladilno vplivala na upornike. Sinovjev  
je izdal na vstaše poziv, v katerem jim  
obetava, da ne bodo kaznovani, ako preidejo  
k rdečim četam; obenem veli v pozivu, da  
je vest, da rdeče čete postreljajo prebežni-  
ke, izmišljotina vstaških voditeljev.

## Splošno kreditno društvo.

V soboto dne 19. marca se je  
vršil zelo lepo obiskani občni zbor  
Splošnega kreditnega društva. Za-  
stopanega je bilo nad 3 četrtine  
vseh deležev. Predsednik sodr. Au-

## Iz ustavotvornega odbora.

LDU, Beograd, 17. marca. (ZNU.) 34.  
sejo ustavnega odseka je danes po 16.30  
otvoril predsednik dr. Momčilo Ninčić. Ta-  
koj po otvoritvi seje se je pričela debata o  
členu 6.

Posl. dr. Karamehmedović (mu-  
slimanski klub) soglaš z vladno stilizacijo  
in zahteva, naj se v ta člen vrstijo tudi  
vprašanje alkohola.

Posl. dr. Drinković misli, da se  
treba izvršitev tega paragrafa poveriti po-  
krajinskim vladam, kakor to predvideva  
ustavni načrt narodnega kluba.

Minister za konstituanto sprejme pred-  
log posl. Pavlovića in Drinkovića, nakar  
se ta člen sprejme v teje stilizaciji: »Dr-  
žava mora skrbeti 1. za posebno zaščito  
mater in majhnih otrok; 2. za ohranitev  
zdravja vseh državljanov; 3. za pobiranje  
akutnih, epidemčnih in kroničnih bolezni  
za pobiranje alkohola; 4. za brezplačno  
zdraviško pomoč in brezplačno izdajanje  
zdravil in drugih sredstev za ohranitev  
zdravja siromašnih državljanov.«

Posl. Demetrović čita na to člen 7., ki  
se glasi: »Delo je pod zaščito države.«

ton Kristan je podal izčrpano poročilo o delu v l. 1920. Zadržnikov je 488, ki so vložili 116.410 kron deležne glavnice. Hranilnih vlog je imelo društvo konec l. 1920 K 4.123.859.66, danes jih ima nekaj nad 12 milijonov. — Ravnatelj dr. R. Ravnikar je poročal o letnem zaključku za l. 1920. V imenu nadzorstva je poročal načelnik s. Rožanc, ki je izjavil, da je nadzorstvo redno izvrševalo svoje dolžnosti — pregledalo vse poslovanje in našlo vse v redu. Član nadzorstva Radović predlaga z ozirom na izvršeno revizijo, da se letni zaključek odobri, čisti dobiček po predlogu načelnika razdeli ter upravnemu svetu podeli absolutorij, kar se je soglasno sprejelo.

V upravnem svetu so se soglasno izvolili sledeči zadržniki: Stefan Dražil, predsednik „Svobode“, Jakob Kovač, železničar v Ljubljani, dr. Milan Korun, odvetnik v Ljubljani, Anton Kristan, ravnatelj, Simon Kmetec, Orozsy Viktor, posestnik na Vrhniki, dr. Danilo Majaron, predsednik odvetniške zbornice v Ljubljani, Albin Preneluh, ravnatelj „Oblačilnice“ v Ljubljani, Stanko Urbanec, ravnatelj l. ljubljanske pekarnice, Filip Uratnik, podravnatelj konz. društva za Slovenijo in Valentin Vrhunc, zasebni uradnik v Ljubljani.

Upravni svet je soglasno izvolil svojim predsednikom s. Antona Kristana.

V nadzorstvo so izvoljeni soglasno: M. Rožanc, načelnik boln. blagajne, K. Tekavc (Ljubljana), Josip Udovč (Ljubljana), Ivan Svetlin (Ljubljana), Anton Cugwitz (Jesenice) in Anton Radović (Kamnik).

Občni zbor se je izvršil na splošno zadovoljnost.

Naj cvete in raste naše — Splošno kreditno društvo!

## Politične vesti.

+ **Demokrati pred razcepom?** Iz Belgrade prihajajo vesti, da je neko število poslancev v demokratskem klubu nezadovoljno st. em, d a je klub ne samo izdal svoj jugoslovanski program, ampak da je tudi zavozil vprašanje agrarne reforme v tako blato, da onečaščuje vsakega pravega demokrata. Pri razpravi v klubu o sporazumu z muslimani je dalo to nezadovoljstvo povod k ostrim spopadom. Zdi se, da bo zavzel ta spor usodne dimenzije. — Take vesti prihajajo iz Belgrade.

+ **Parlamentarna taktika italijanskih socialistov.** Parlamentarna socialistična skupina se je posvetovala o stališču, ki naj ga zavzema v zbornici. Jako zmerni dnevi red, ki priporoča sodelovanje z drugimi skupinami za izvedbo reform, se je sprejel s 34 glasovi. Drugi dnevi red, ki ne odklanja sodelovanja, je dobil 21 glasov. Tretji dnevi red z nespornostjo stališčem se je sprejel s 36 glasovi. Listi menijo, da se bo vodstvo stranke odločilo za naziranj, izražena v prvih dveh dnevnih redih.

+ **Poljska ustava sprejeta.** Poljska narodna skupščina je v četrtek v slavnostni seji sprejela ustavni zakon.

+ **Demonstracije brezposelnih v Berlinu.** Pred mestno hišo v Berlinu so se v četrtek o priliki pogajanj radi brezposelnih in onih, ki so brez strehe, vršile velike demonstracije brezposelnih. Velikansko množico delavstva, ki je siloma hotela vdreti v mestno hišo, je policija razkropila.

+ **Za enotno proletarsko fronto.** Na zborovanju socialistične seinske zveze so Longuet, Bracke, Renaude in Paul Faure podali poročilo o svojih udeležbi na dunajskem socialističnem kongresu. Longuet je govoril o razvoju mednarodnega socialističnega gibanja in izjavil: »Na dunajski konferenci zastopane stranke so ostale zveste staremu marxizmu, ki bo v bližnji bodočnosti zedinil delavske razrede vseh dežel.« — Bracke je dejal: »Mednarodna stranka se še ni ustvarila, toda delo dunajske konference je prvi korak na poti, ki naj privede človeštvo iz neizmerne bede v boljše prihodnost.« — Renaude je primerjal ustvarjajoče delo, ki se je pričelo na dunajski konferenci, z uničevanjem, prihajajočim iz Moskve. — Faure je pozval v svojem zaključnem govoru delavstvo, naj se pridruži dunajskemu programu.

+ **Oproščeni »zarotniki«.** Porotno sodišče seinskega departementa je oprostil deset članov francoskih strokovnih organizacij in komunistov, ki so bili obtoženi zarote proti varnosti države.

Ko prečitate „Naprej“, ga oddajte Vašim prijateljem!

## Naloge strokovnih organizacij.

Dasiravno je misel po neobhodni potrebi strokovnih organizacij prešla večji del delavstva, vendar je še mnogim organiziranim delavcem popolnoma neznan pravi namen in prave naloge delavskih strokovnih organizacij. Največ jih živi v veri, da so strokovne organizacije se za to, da izbojujejo mezdne boje in da izvršujejo pri eventualnih stvarkah posle podpirne blagajne. Le malo pa jih je, kateri poznajo dejanske zgodovinske naloge strokovnih organizacij. Nujno je torej potrebno delavstvu to razjasniti ter s tem napraviti prosto pot delavskemu gibanju na eni strani, na drugi pa odstraniti naravne težkoče, ki zadržujejo zdravo in močno razvijanje njegovo. Le razjasnjevanje, osobito potom tiska, bo omogočilo delavstvu pojmovati veliko vrednost in veliki pomen organizacij.

Ako hočemo pomen strokovnih organizacij prav spoznati in razumeti, potem se moramo dotakniti vprašanja: Kakšen namen imajo organizacije in kakšne naloge naj vršijo v razrednem boju. Najvišja naloga socialnodemokratske stranke obstoji v tem, da delavstvo organizira in ga napravi zmogljivega za boj, da bo v stanu razredni boj v spoznanju svojega položaja sigurno in zmogljivo voditi. Boj strokovnih organizacij za izboljšanje mezd varuje delavstvo pred osiromašenjem in krepi s tem zmogljivost delavstva za boj telesno in duševno. Strojovna organizacija zbudi šele v delavstvu čut skupnosti in je s tem glede na smer strankinega programa že veliko storila. Z obujenjem navedene čute ustvarja strokovna organizacija več ali manj temelj politični organizaciji in izpolnjuje na ta način veliko nalogo stranke. Dotaknimo se toraj vprašanja, je li mogoče strokovnim organizacijam v današnjem času tem nalogam odgovarjati. To strašno številno morjenje, ki ga je povzročila svetovna vojna in ki je trajalo več let, je zahtevalo milijone delavcev ter zapustilo milijone hromih, vdov in sirot. Najzlastnejše pa je, da delavstvo ni spoznalo, kako strašno škodo je zapustila vojna v socialnem oziru. Vojna je življenje delavstva stokrat poslabšala nasproti onemu v mirni dobi ter delavstvo uničila telesno in duševno. Strojovnim organizacijam (osebito pri nas prešibkim) je bilo nemogoče obdržati ravnotežje v izboljšanju v primeri z draginjo vsled vojnih zakonov. (Večkratno rožljanje s sabljo v Trbovljah še dobro spominja na vojne zakone.) Po izvršenem preobratu, ko se je morala prokletstva polna žlahta Habsburgovcev umakniti, je bilo zopet mogoče strokovnim organizacijam nastopiti bolj proti kapitalizmu. Umevno je, da je vse drlo v strokovne organizacije, ker so te bile edino sredstvo za bojevanje proti draginji. — Navzlic vsem uspehom, ktere so strokovne organizacije priborile, se pa delavstvu preživljanje ni vidno izboljšalo. Vsako povišanje mezd zahteva v kapitalističnem gospodarskem redu takoj nov draginski val, ki zopet zahteva povišanje plač. K draginji pomaga tudi slaba valuta. (Ni čudno, saj vlada ne zahteva svojega denarja za izvoz marveč franke, ki so menda precej priljubljene v Belgradu).

Vsi ti in drugi nedostatki povzročajo, da se ne dajo izvesti mezdni boji kakor bi bilo želeli. Ali čas pride, če že ni tu, ko bodo poizkušali podjetniki če ob neznatnem padcu verižniških cen mezd močno znižati. Tedaj bodo morale stati strokovne organizacije trdno, da pridobijo zopet delavstvu to, kar mu je vzel vojni zakon. Plače se bodo še le potlej znižale, kadar bodo cene res občutno padle. Pred durni je torej za delavstvo neznana bodočnost, ki skriva v sebi nove krute boje proti kapitalu. Delavstvo, ako hočeš, da ta boj konča za te zmagovito, tedaj povečuj svoje organizacije, izpopolnjuj svoje vrste in bodi pripravljeno, združeno na boj proti kapitalu.

Rudar.

## Dnevna kronika.

Javna seja ljubljanskega občinskega sveta se bo vršila dne 22. marca (torek) ob 5. uri popoldne v mestni dvorani.

**Za brezplačno zdravniško pomoč.** Posl. Ivo Lovričević je stavil na ministra za narodno zdravje interpelacijo glede širjenja nalezljivih bolezni po vojni, posebno jetike in sifilisa. Poslanec Lovričević je predlagal, naj se imenujejo potujoči zdravniki, ki bodo zdravili kmete in imeli poljudna predavanja. Bolniška pomoč naj bi bila brezplačna.

**Potovanje v inozemstvo.** Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je prejelo brzojavko od ministra za notranje stvari Draškoviča, kjer minister izjavlja, da vest nekaterih beograjskih listov, po kateri je za potovanje v inozemstvo potreben vizum konzularno - trgovskega oddelka ministrstva za zunanje zadeve, ne odgovarja resnici.

**Morala v mestih in na kmetih.** Med vojno so se v naših mestih in na kmetih pojavili znaki lakse morale zlasti glede zakonskega življenja. Nekateri babice so imele obilo klientele ne samo fine gospode, ampak tudi kmečke žene. Za gotove operacije pri odstranjevanju ploda so zahtevale babice do 1000 K. Seveda je večina ljubljanskih babic stroga in poštena, toda v nekaterih slučajih so se mnoge pregrešile. Zgodil se je celo slučaj, da je ponujala babici neka kmetica kar dva cela prešiča, če ji ustreže gotovi želji.

**Delavčeva tridesetletnica.** V »Učiteljski tiskarni« je zaposlen uslužbenec Jernej Novelli, ki obhaja danes tridesetletnico svojega službovanja pri tem podjetju. Redki so taki slučaji. Novelli je vzor vestnega tovariša in je zdrav in krepak. Želimo mu tudi mi ob tej priliki vse najboljša.

**Vse pride na dan!** Za casa prevrata v mesecu novembru leta 1918, so neznani ljudje popolnoma oplenili tovarne vozove,

ki so bili naloženi s pohištvom in dragocenostmi bivšega tržaškega namestnika Fries - Skeneta. Vse vozove so oplenili na kolodvoru v Zalogu. Te dni so avstrijski orožniki Špilju aretirali drznega vlomilca Janeza Ferdinanda Gorjanca, pri katerem so našli mnogo srebrnine, izvirajoče iz lastnih baronov.

**Prilieti vlomilci.** Pred dnevi je bilo po noči vlomljeno v manufakturno trgovino Švab & Bizjak. Vlomilci so odnesli za 80.000 K blaga. Po dolgih potpovedovanjih je sedaj vendar policija aretirala dva moška in neko ženo, ki so skupno tvorili dobro organizirano vlomilsko družbo. Vsi trije so udeležbo vroma pri Švab & Bizjaku priznali.

**Gospod narednik, ki živi na stroške arestantov.** K tozadevni notici z dne 12. marca nam poroča poveljnik garnizijskih zaporov spoznamo s policijskim ravnateljstvom, da se je zgodila pomota, ker je imel vojak dovoljenje, ozir. naročilo, da ponese naredniku na grad nahrbtnik živil, ki jih je narednik prejšnji dan pri trgovcu nakupil.

**Državna posredovalnica za delo.** Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 6. marca do 12. marca dela 189 moških in 60 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 162 moških in 93 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 124. — Dela iščejo: pisarniške moči, kovinarji, tapetniki, sedlarji, peki, mlinarji, mesarji, mizarji, kolariji, natakariji, natakarike, zidarji, slikarji, pleskarji, trgovski sodrujci, so-trudnice, strojniki, kurjači, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejemajo: opekariji, mizarji, vinčarji, majerji, sodarji, krojači, šivilje, hlapi, dekle za polje, pečarski pomočniki, kovači, pletarji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

## Iz stranke.

V Slov. Bistrici vabi kraj org. ISDS ves sodruga na člansko zborovanje dne 22. marca 1921 v hotel »Neuheld« v posebni sobi ob pl. 8. uri zvečer. Poročila o organizaciji, volitev odbora. Vsak sodrug naj prinese strankino izkaznico s seboj; obenem se bo pobirala tudi članarina. Ker so še druge važne stvari na dnevnem redu, vabimo k obilni udeležbi. Odbor.

## Kulturni vestnik.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Ponedeljek 21. Razvalina življenja. B. Torek 22. Zaprt. Sreda 23. Mrakovi. E. Četrtek 24. Zaprt. Petek 25. Zaprt. Sobota 26. Zaprt. Nedelja 27. Golgota. Izven. Ponedeljek 28. Razvalina življenja. Izven.

Torek 29. Zaprt.

Opera:

Ponedeljek 21. Zaprt. Torek 22. Koncert gđ. Amelije de Bartoldove. Izven. Sreda 23. Thais. B. Četrtek 24. Zaprt. Petek 25. Zaprt. Sobota 26. Zaprt. Nedelja 27. Zlatorog. Izven. Ponedeljek 28. Tosca. Izven. Torek 29. Zaprt.

## Gospodarstvo.

— **Ljubljanski rg.** Na mestnem trgu je nastopila zopet kriza. Govejega mesa primanjkuje in ga bo še bolj primanjkovalo. Kot smo svoječasno že poročali, je dne 19. februarja 1921, od centralne vlade določeno znižanje carine za 50% na izvoz govejega mesa in dovoljeni izvoz žive klavne živine enako po zelo znižani carini povzročilo na mah silno podražanje žive teže. Domači trg horendnim cenam, ki jih plača export, ne more slediti, a bo moral, če bo hotel imeti blago, sploh konkurirati z izvozom in plačevati horendne cene. Vsaka uspešna od pomoč od strani mestnih uprav je izključena, ako ni podpirana od krepkih vladnih ukrepov. Celaa rmadap rekupecev za živino po deželi kupnje blago od kmetov ter ga potem na živinskih sejnih ali direktno exportnim firmam prodajajo po kolikor mogoče visoko navitih cenah. S tem bistveno pripomorejo k navijanju cen goveje živine. Ti prekupci opravljajo svoj posel po večini brez vsakega obrnega dovoljenja. Bilo bi skrajno na mestu, da bi okrajne oblasti in žandarmerijske postaje te ljudi brez-

obzirno zasledovale. Naš trg se bliža glede govejega mesa neprijetnim časom. Pretečni teden je bil trg delno založen z govejim mesom šibkejša kakovosti po ceni 30 K prve vrste, 28 K druge vrste. Teletčje jagnje govejega mesa je na trgu dovolj. Slanina se slabo kupuje in preostaja. V ostalem je trg dobro založen. Moka se vzdržuje na 18 K za štev. 0. Vsled poostre kontrolne prekupečevanja je na trgu zopet dovolj jaje po ceni 2 K za kos. Mestno tržno nadzorstvo nam poroča, da mestna občina odklanja vsako odgovornost za pretečo draginjo in pomanjkanje govejega mesa, ki je povzročeno vsled gospodarske politike centralne vlade. Dne 19. februarja t. l. sklenjeno znižanje carine za izvoz živine in mesa za 50% ter dovoljeni izvoz žive živine jaje ovzročilo silno podražanje žive teže širno vse Slovenije ter onemogočilo domačemu trgu vsak nakup klavne živine. Domači trg bo prisiljen, ako bo hotel imeti blago, konkurirati z izvozom in plačevati horendne cene. Odgovornost za nastalo draginjo in posledice nosi edinole vlada. Mestne občine so brez moči in je vsaka samopomoč brezuspešna, ako ni podpirana od krepkih vladnih ukrepov.

— **Železniška požarjanja z Romunijo.** Uprava romunskih železnic je prosila naše ministrstvo za obračun, da jim prej pošlje svoje delegate na konferenco o direktnem železniškem prometu med obema državama.

— **Zveza narodov nadzoruje avstrijske aktive.** Kakor poroča »Matin« iz Londona, bo finančnemu odboru zveze narodov poverjeno nadzorovanje in uprava avstrijskih aktiv, ki obstojajo zlasti iz carin in dohodkov tobačnega monopola. Tako mislijo kapitalistom dati dovolj jantstva za podpis zaželenega posojila.

— **Obrat v petrograjskih tvornicah.** Poročilo z Petrograda z dne 18. t. m. pravi, da vse tvornice v Petrogradu delajo normalno in da so v inozemstvu razširjene nasprotnosti vesti neresnične.

## Dopisi.

**Iz Trbovelj.** Pri nas obstoja nekaka stanovanjska komisija, ki je gotovo postavljena v Trbovljah le za to, da hrani stanovanja, samo ne vemo po kateri obrestni lestvici. — Kadar bo ta komisija odstopila, ji bodo dali seveda absolutorij le lastniki stanovanj, nikakor pa ne ubogi delavci, ki nimajo stanovanj, in pri peti se, da mora ubogi delavec imeti na desetih mestih svoje pohištvo raztepeno, dočim ima v hiši pobeglega trgovca Hribarja njegov zastopnik, g. Moll ml. hranjene zaboje in najbrže še celo prazne. Tudi g. Bergerju iz Loke bi se dalo zasedi

eno ali dve stanovanji. V g. dr. Dimnikovi hiši je tudi le sama natakarica, dasi je hiša precej prostorna. Neki g. Drnovšek blizu pokopališča ima po javnem mnenju celo tri stanovanja prazna. No, g. Müller v Bevkem pa je celo odpovedal dve stanovanji do velike noči. — Torej, stanovanjski komisiji v Trbovljah in Zagorju, zgenita se in pokažita, zakaj nosita ime stanovanjske komisije, sicer bosta morali v registru pri deželni vladi prositi za izpremembo firme, ker dosedanje delo ne odgovarja tej vpisani firmi. — Več prizadetih.

**Križev pot invalida.** Po dolgotrajni delanezmogljivosti in večletnem bolehanju, se je invalid, sedlarski pomočnik A. K., z Ježice podal v Ljubljano iskat dela. Siromak je prehodil celo Ljubljano, a dela ni našel. Podal se je tudi v Pollakovo tovarno in prosil za službo. Neki oholi delovodja tega nam dobro poznane podjetja ga je hotel sicer sprejeti, a — reci in beri — z dnevnico K 32.—. Možakar je invalida tudi vprašal, ako je sedaj, ali bil kdaj prej organiziran v soc. dem. ali komunistični stranki, kajti v tem slučaju, bi ga sploh ne vzel, češ, da on tega ne more trpeti. Kot bivši »junak in borec« za očentjavo, podal se je v tuje kraje iskat dela, ker mu ga domovina ni mogla ali ni hotela nuditi. Brez komentarja.

**Požar v Središču.** Dne 17. t. m. ob 10. popoldne je izbruhnil na postaji v Središču velik požar. Na lice mesta je prihitela prva pomoč postajno osebje s postajno brizgalnico; kmalu nato tudi z načelnikom g. Kočvarjem središka požarna bramba, ki je otela še samo druga poslopja pred divjajočim ognjem. Progrovni moster g. Čuček seveda ni bil na licu mesta, ker ga privatne stvari mnogo bolj zanimajo. Požar je nastal najbrže radi neprevidnega ravnanja s svačnicami, in je uničil dobro založeno skladišče. Škoda je velika.

## Društvene vesti.

**Društvo Pravniki.** V sredo, 23. t. m. ob 5. popoldne priredi se sestanek v justični palači soba št. 79, na katerem bo poročal univ. prof. dr. Metod Dolenc o temi: »Določila o tisku po sklepih ustavnega odhoda.« Vabljeni so osobito tudi gg. uredniki in izdajatelji časnikov.

## Po svetu.

— **Demobilizacija Italije.** Italijanski službeni list objavlja ukaz, s katerim ukinja vojno stanje v zasedenem ozemlju Julijske Benečije. Nadalje prinaša tudi ukaz, da prestane splošna mobilizacija vojske s 15. t. m.

— **Plizen ima po letošnjem ljudskem šteju 88.000 ljudi.**

## UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA / OMEJENO ZAVEZJE

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELICE.

## LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

## Samostojni

# Automonter,

le prvovrstna moč,

se sprejme. Ponudbe pod:

„Automonter“

na anončno ekspedicijo

Al. Matelič, Ljubljana.

Kapital: 20.000.000 kron.

## Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu. Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut, — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.